

Szerkesztőség: Kiadóhivatal és nyomda: Bul Rex Ferdinand (József íróherceg-ut) 4. Telefon: 151. Szerzői cím: Közlöny, Arad. Az Aradi Nyomda Vállalat tulajdonosa. Kiadása és rotációs nyomása: Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak: évente 1050, félre 540, negyedévre 270, havonta 90 Lej. Külföldre havonta 50, Lej feljebb. Egyenlő szám 5 Lej. Vasárnap 6 Lej. (Bucurestiben 50 bani felár.) Hirdetések tarta szerint.

XLV. évfolyam, 263. szám * Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF * Szerda, 1930. november 19

A forradalmi lépések ellen

Egymást kergető rémhírek és hietek óta tartó bizonytalanság után most hangzott el az első kormány-nyilatkozat a pénzügyi és valutánk kapcsolatos pletykák rengetegében. A kormányzópart népgyűlést tartott Bucurestiben, ahol a pénzügyminiszter a maga és minisztertársai nevében világos, félre nem magyarázható kijelentést tett.

— Békét fogok teremteni a hitelezők és az adósok között — mondotta. — A hitelezőknek le kell szállítaniuk a kamatlábat, az adósoknak pedig pontosan fizetniük kell. Mindezt törvényes formában fogjuk rendezni, mindenki jogának tiszteletben tartása mellett. A válság megoldása terén szó sem lehet forradalmi lépésekről.

A miniszter szavai megnyugtató hatással lesznek Románia pénzpiacára. A pénzügyi élet, sajnos, az utóbbi időkben a politikai kertes-hadjáratok játékszerévé lett. Künn a falvakban az a remény kezdett lángot vetni, hogy az adósságokat ezentul nem kell megfizetni. A parasztság, mely az ilyen anarchisztikus jelenségre mindig fogékony, már nem elégedett meg azok ígéreteivel, akik felére, vagy harmadára akarták lecsökkenteni pénzünk árfolyamértékét. Ennyit se óhajtott már fizetni. A bankok és a magánosok követeléseinek egészben való teljesítését és megszüntetését kívánja.

Bent a városokban az infláció rémé kísértett. Az ijedőbb tőkések kezdték külföldre menteni betéteiket. Kereskedők, akik idegen államok gyárosainak külföldi valutákban voltak adósai, aggodalom között várták a Bucurestiből jövő híreket, hogy a bankpréz megindítása nem hozza-e hírül anyagi pusztulásukat. Beszéltek pénzügyi helyzetéről, kényszerkölcsönről és vagyondőzsmáról. A háború után tizenkét esztendővel és a lej stabilizálásának harmadik évében már-már olyan hangulat volt tapasztalható Arad, Temesvár, Bucuresti és a többi városok kereskedelmi és pénzügyi életében, amelyek veszedelmesen hasonlítottak a háború utáni idők részegítő, mámoros, neklivadult atmoszférájára.

El kellett hangoznia végre egy félre nem magyarázható kategórikusan világos kormány-nyilatkozatnak. Ki kellett jözanítani végre azokat, akik visszaidéztek az inflációs idők kalandorvilágának kísérteteit. Feltétlenül kellett, miniszteri szóval kellett, érvényt szerezni a polgári államrend gazdasági moráljának. Autentikus helyről kellett vissza irányítani a közutdatba, hogy adós és hitelező viszonyát ugy kell rendezni, hogy mindkét fél joga tiszteletben tartassék. A hitelező mérsékelni fogja a tőke kamatait, az adós azonban fizetni tartozik.

A pénzügyminiszter, erélyes nyilatkozata egyelőre hitélyesztette tette a pénzügyi rémhírtérjesztőket. És letörte azoknak reményeit, akik egy új infláció borgözös, eszeveszett levegőjét szomjazták vissza, nem törődve az ország sorsával, amelyre az értékeles a bérhárcok, az üzleti kalandorkodás pusztító tájfunját zudítanak.

A pénzügyminiszter nemcsak a kormány szócsové volt ezuttal, hanem Románia gazdasági életének minden józan gondolkodója helyett beszélt. Békére, a válságok megszüntetésére és fejlődésre van szükség ebben az országban, nem pedig forradalmi lépésekre.

A felirati vitában Bratianu György frakciója nem hagyják abba a kormányellenes harcot — Bratianu György ki akarja venni részét abból a konszolidációs programmból, amelyet a király jelölt meg —

Bucurestiből jelentik: A kamara mai ülésén Mirescu szocialista képviselő a munkanélküliség kérdését tette napirend előtt szóvá és egyben bejelentette, hogy ezt a kérdést a kamara felszinen fogja tartani. Pop C. István elnök ezután bejelentette, hogy a parlament nyári szünete alatt elhunyt Pistiner Jakab dr. képviselő, a kamara egyik nagytudású tagja és legkedveltebb alakja, ki komoly kötelességtudással látta el képviselői tevékenységét. Az elhunyt mintaképe volt a lelkiismeretes képviselőnek. Mély részvétellel emlékeznek meg haláláról.

A felirati vitára tértek át és a liberálistárról részéről Duca olvasott fel deklarációt. Kijelentette, hogy a párt csak a király egyenes kívánásának engedett, amikor a parlamentbe visszatért. Ezzel azonban nem változtatott eredeti álláspontján és a liberálistárral folytatni fogja az ellen a kormány ellen a harcot, amelyet a Maniu-kormány ellen megkezdett. A mai politikai helyzetből nincsen más kivezető út, mint a parlamentáris választás, mert a kormány már nem képviseli az ország bizalmát.

Bratianu György szintén a liberálistárról részéről szólal fel és ez alatt a saját pártját érti. A pártot a király iránti szeretet és hódolat vitte vissza a parlamentbe. A párt ki akarja venni részét abból a konszolidációs programmból,

amelynek megvalósítását a király kezdette meg. A közvélemény ítélőszéke elé fognak kerülni azok, akik a mai helyzetet előidézték. Ezeknél a szavaknál nagy taps tört ki, mert mindenki tudta, hogy Bratianu György Bratianu Vintilára célozott.

Iorga felszólalásában kifejezi, hogy a parlament munkája csak akkor lesz eredményes, ha a pártok a szenvedélyeket az ülésstemen kívül hagyják. Cuza szerint a király álláspontja nyílt állásfoglalás az alkotmányosság elve mellett, Elfogadja a felirati javaslatot.

Mironescu miniszterelnök válaszol a felszólalásokra. Legteljesebb mértékben kész együtt dolgozni mindenkivel, aki az ország javát akarja szolgálni. Az egyik liberális felszólalás a harcot, a másik a békülékenységet hirdette. Ő mindkét oldal felé baráti jobbot nyújt, ha arról van szó, hogy ezt az ország érdeke megkívánja. A miniszterelnök nagyfotosságu kijelentését hatalmas taps követte, Ezzel az ülés véget ért.

A szenátusban a liberálistárról részéről Anghelescu, a georgisták részéről Vailoianu tábornok szólalt fel. A felszólalásokra Condescu tábornok hadügyminiszter válaszol a kormány részéről hasonló szellemben, mint a kamara Mironescu miniszterelnök tette.

Egy angol képviselő a leszerelési konferenciákat szélhámosságoknak nevezte

A konferenciák ellenére most több katonát képeznek ki, mint 1913-ban

A leszerelési bizottságot nevezzük „ha lehetséges” bizottságnak — mondotta LITVINOW

Mussolini harcias nyilatkozata

A leszerelési előkészítő bizottság üléseiben kezd megnyilvánulni ennek az akciónak minden tragikomikuma. Ugyanakkor, amikor a mai bizottsági ülés a szovjet delegátus felszólalása következtében komikumba fulladt. Londonban egy képviselő szélhámosságnak nevezte a leszerelési konferenciákat és Mussolini olyan nyilatkozatot tett, ami semmiesetre sem nyújt reményt a tartós békére.

A mai érkezett táviratok ezekről a kérdésekről egyébként az alábbiak:

Genéből jelentik: A leszerelési előkészítő bizottság tengerészeti albizottságának mai ülésén Litvinow javaslatot tett, hogy ne csak korlátozzák a flottákat, hanem vigyék keresztül ezen a terezen is a leszerelést. Az orosz javaslatot általános meglepetésre a többség elfogadta. Ezután Massigli francia delegátus kérte, hogy vegyék be a tengeri fegyverkezés korlátozásáról szóló határozatba a „Ha lehetséges” kifejezést.

Litvinow: A legjobb volna, ha az egész bizottságra azt a kifejezést használnánk. „Leszerelési bizottság — ha lehetséges.”

Az orosz delegátus kijelentése általános derűtlenséget keltett.

Londonból jelentik: Az angol háborúellenes mozgalom manchesteri ülésén Brokway képviselő az Independent Labour Party tagja a leszerelési konferenciákat szélhámosságoknak nevezte. Az általános békevágy ellenére — mondotta a képviselő — a legyőzött országok lefegyverzése, a Népszövetség, a döntőbírósi záradék ellenére több katonát képeznek ki az európai államokban, mint 1913-ban. Igaz, hogy Anglia hadikiadásai az utóbbi hat év alatt hat százalékkal csökkentek, ellenben a hadsereg ezzel szemben a 100 százalékos mechanizáció által nagyon sok tekintetben tökéletesedett.

A Daily Express ma interjút közöl Mussolinivel. Az olasz miniszterelnök kijelenti, hogy Európa új rezsim alá került s ma két ellenséges tábor áll egymással szemben. Az egyik a békeszerződés revízióját követeli, a másik pedig ellenzi. Olaszország mindent elkövet a fegyverkezési verseny megszüntetésére, azonban nem áldozhatja fel saját biztonságát.

— Mi békét akarunk — mondotta az olasz miniszterelnök — de kötelességünk megvédeni a nemzeti egységet. Ha harcnak kell jöved, úgy el vagyunk készülv, hogy mi leszünk a győztesek.

Megalakult a Magyar Párt társadalmi szakosztálya

November 22-én lesz a Magyar Párt nagy otthonavató ünnepélye — Az új szakosztály kulturális programja

A Magyar Párt agilis vezetősége egy újabb szakosztályt hívott életre, mely a Magyar Pártra hármló nagy munkából ki fogja venni a reá eső kulturális részt. Ma este a párt Zrínyi-uccai helyiségében megalakították a Magyar Párt társadalmi szakosztályát. A társadalmi szakosztály hivatalos megalakulása után, az elnök és az alelnök megválasztására került sor. A gyűlés egyhangulag elnökké Lőcs Rezső dr.-t, míg alelnökké Lantos Miksát választotta meg. Ezután a szakosztály programjának megbeszélése következett. A gyűlés a végleges programot illetően még nem határozott, ennek dacára megállapítható, hogy a szakosztály célja: a magyarság társadalmi tömörítésének elősegítése, a magyar otthon berendezése, különböző összejövetelek, u. m. táncestély, tea-délután, szórakoztató es-

ték stb. megrendezése, a városi, valamint a vidéki iskolásgyermek magyar könyvekkel való ellátása, a magyarság orvosi felvilágosítása, felolvasások, képek segítségével. Ez volna a társadalmi szakosztály programja, amelyet véglegesen a legközelebbi gyűlésen beszélnek meg. A szakosztály hetenként egy ülést tart, a Zrínyi-uccai párhelyiségben, még pedig minden kedd este fél hét órai kezdettel.

A társadalmi szakosztály átvette a Magyar Párt klubhelyisége nagy otthon-avató ünnepélyének megrendezését, melyet impozáns keretek között, a hó 22-én, szombaton este 9 órai kezdettel tartanak meg. Az avató-ünnepség programjának lezajlása után, reggelig tartó tánc következik.

Aradváros negyedmilliós pert nyert meg

Egy belügyminiszteri döntés, amelyet későn iktattak

volt tisztviselőivel szemben

— Ioanas Vazul volt tudószanatoriumi gondnok nem foglalhatja el állását — Sperneac János elutasított kérését

A város vezetősége ma értesítést kapott Bucurestiből, amely szerint Aradváros egyszerre két pert nyert meg a Legfelsőbb Semmitőszéknél. Az egyik per az annakidején nagy port felvert Ioanas-ügy volt. Mint ismeretes, Ioanas Vasil az aradi tudószanatorium gondnoka volt, míg Angel István dr. akkori polgármester egy vizsgálat eredményeként el nem bocsátotta, Ioanas megfelelt az elbocsátó határozatot. Időközben rezsimváltozás történt a városházán és az új városvezetőség új vizsgálatot rendelt el. A vizsgálat lefolyt és Ioanas Vasil visszahelyezték és véglegesítették állásában. Amikor a jelenlegi városvezetőség átvette a városházát, kiderítette, hogy a belügyminiszterium megerősítette azt a döntést, amely Ioanast elbocsátja. A miniszteri döntés öt nappal előbb érkezett Aradra, mint a gondnokot állásába visszahelyezték és véglegesítették. Lutai Cornel dr. akkori interimár-bizottsági elnök maga szállt ki az aradi postán és megállapította ezt a körülményt, de megállapította azt is, hogy a

miniszteri döntést nem iktatták be Aradra érkezése után.

Ioanas Vasil beperelte a várost és visszahelyezését, valamint fizetését kérte megítélni. Követelése visszamenőlegesen összesen körülbelül 250.000 lejt tett ki és a temesvári tábla közigazgatási bírósága helyt is adott kérésének és visszahelyezte állásába a volt gondnokot, valamint megítélte anyagi követelését is. A város megfelelt a döntést a Legfelsőbb Semmitőszékhez, amely a napokban döntött az ügyben. A Legfelsőbb Semmitőszék elutasította Ioanas Vasil kérését, kimondva, hogy a belügyminiszteri döntés után a városnak nem állott jogában visszatérni az ügyre és így a volt gondnok elbocsátása végleges.

A másik pert Sperneac János volt anyakönyvvezető adta be. Sperneac még az 1926. évi hivatali átszervezés idején hivatalfőnöki beosztást kapott, azonban Sperneac jogaiban sértve látta magát és beperelte a közigazgatási bíróságnál a várost, kérve állapítsák meg mi-

Spanyolnátha,
torokgyulladás
és meghülés
ellen véd

Panflavin
PASTILLA

szerint szolgálati főnöki állás illeti meg. Utolsó fórumként tegnap tárgyalta az ügyet a Legfelsőbb Semmitőszék, amely elutasította Sperneac kérését. Mindkét döntésről ma érkezett jelentés a város vezetőségéhez és Lutai Cornel dr. polgármester a permanens-bizottság mai ülésén be is jelentette a város elleni perek megnyerését.

A magyar posta vissza-izeli a román állampolgárok betétjeit

A postahivatalok felhívása

Bucurestiből jelentik: Andronescu, a román posta és táviráda vezérigazgatója, körrendeletet adott ki, amely szerint az idén november elsején életbe lépett a Budapesten, 1922. november 7-én megkötött magyar-román postaegyezmény, arra vonatkozólag, hogy a román állampolgárok a volt magyar királyi postatakarékpénztárnál lévő betéteit vissza fogják szolgáltatni. A körrendelet felhívja az összes postahivatalokat, hogy tudassák a nagyközönséggel és a volt postatakarékpénztári betevőkkel, hogy akik még nem adták volna be okmányaikat, azt sürgősen nyújtsák be az illetékes postahivatalokhoz, ahonnan azokat a központi bucuresti-i postai igazgatósághoz fogják továbbítani. Különböző okmányokhoz még az állampolgársági bizonyítvány is csatolni kell.

Habsburg Ottó — keresztapa lett

Ottó extrónörökös elvállalta egy volt magyar képviselő gyermekének keresztapaságát

Budapestről jelentik: Korody János volt nemzetgyűlési képviselő újszülött gyermekének keresztapjául Ottó királyi herceget kérte fel. Ottó elvállalta a keresztapaságot és maga helyett a keresztelőre gróf Csekonics nyugalmazott követet delegálta.

A dinamitgyári robbanástól a szerelmi csalódásig

Nobel Alfréd életregénye.

Minden év állandóan visszatérő izgalma a tudományos világ számára az a nap, amelyben Stockholmban a Nobel-díj nyertesének nevét közlik. Áttekintve az impozáns névsort, mely az egymásután következő esztendőket jutalmazottjait foglalja magában, keresztmetszetben megkapjuk az utolsó évtizedek tudományos életének történetét.

A Nobel-díjakról sokat írnak és beszélnek. Most is, amikor Sinclair Lewis jelentőségét méltatták, néhány helyről különvélemény hangja is hallatszott. Ez azonban más lapra tartozik. Most arról essék szó, hogy a Nobel-díjak sűrű emlegetése közben egészen megelégedkeznek arról, aki ezt a hatalmas alapítványt megteremtette: Nobel Alfréd. Pedig ennek az érdekes embernek élet-története vetekszik a legizgalmasabb regény fordulataival. Kivülről úgy látszott, hogy minden sikerül neki, alapjában véve pedig egész életén keresztül ideálokat hajszolt — eredménytelenül. A paradoxnak különös találkozására nyomta bélyegét pályájára: a világnak ez az egyik leghatalmasabb vállalkozója gyógyithatatlán idealista volt, aki dinamitgyáros létére szíve mélyéből gyűlölte a háborút.

1833 októberében született Stockholmban. Atya mérnök, akit röviddel Alfréd születése után Pétervárra hívtak, hogy az orosz kormány megbízásából fegyvergyárat szereljen fel. Alfréd fiatal éveit tehát Oroszországban tölti, tizenhétéves korában pedig Amerikába utazik tanulmányai befejezése végett. A krími háború idején visszatér

Európába és rendszeresen megkezdte a robbanóanyagokra vonatkozó kutatásait.

1861-ben szabadalmat jelent be: „biztos nitroglicerinn”-ről van szó, amely a munkások számára nem jelent veszélyt. Néhány héttel később pedig rejtőn robbanás pusztítja el gyárát. A közvélemény felzúdul és ennek hatása alatt a kormány megtilja Nobelnek, hogy gyárát Stockholm közelében újra felépítse. Minthogy a vidéki városok is egymásután elzárkóznak a szükséges engedély megadása célj. laboratóriumát ideiglenesen egy gőzhajó fedélzetén állítja fel. Kutatásait 1867-ben siker koronázza: a dinamit felfedezése nyilvánvaló fontosságot jelent a kormány részére is, úgy, hogy ekkor végre megkapja az engedélyt a gyár felépítésére.

A szerencsétlenségek sorozata azonban folytatódik. Egy német ember néhány kiló robbanóanyagot visz magával egy newyorki szállodába; a koffer felrobban és három házat halomra dönt. Rövid idő múlva pedig az első. Németországban épített dinamitgyár levegőbe repül.

A vevők lassan elpártolnak Nobeltől. A hajók vonakodnak küldeményeit átvenni. Még neki magának is, amikor Amerikába utazik ügyel rendezésére, alig sikerül szállodát találni, amely helyet ad neki. A nehézségeket vasakarattal mégis legyőzi; a dinamit előállítását tökéletesíti, számos új gyárat épít és egy trüsziben egyesíti őket. Később új találmányokat szabadalmaztat; közülük a leghíresebb a füstnélküli lőpor.

Harmincéves korától harmincötödik évéig rajongással szeret egy nőt, szerencsétlen körülmények azonban útját állják házasságuknak és a nő más felesége lesz. A válás fájdalmait Nobel nem

tudja elfelejteni: élete végéig agglegény marad és még jobban beletemetkezik munkájába.

1876-ban egy bécsi nő érdekes hirdetést közöl: „Egy már nem fiatal ember, aki Párisban lakik, hasonló koru, több nyelven beszélő hölgyet keres titkárnőnek”. A hirdetésre sokan jelentkeznek, közöttük egy Kinsky-komtesz is, őt alkalmazza. Ez a Kinsky grófnő az, aki később Suttner báróhoz megy férjhez és mint Suttner Berta híressé teszi nevét Die Waffen nieder! című lángoló pacifista könyvével. Nobel fentartja vele ekkor is az összeköttetést és a békemozgalmakat állandóan pénzzel támogatja. Bizonyos keserűséggel emlegeti folyton Suttner bárónőnek, hogy ő gyáraival többet tesz a béke érdekében, mint száz kongresszus vagy könyv. Azon a napon, amikor két hadsereg kölcsönösen elpusztítja egymást, a nemzetek a lefegyverzés mellett fognak állást foglalni — írja valahol.

Hatvankétmillió aranyfrankot — egész vagyont — a stockholmi akadémiára hagyja, hogy az évenként öt díjat osszon ki: három a kémia, fizika és orvostudomány legkiválóbb személyeinek jutalmazására, egyet a legjobb irodalmi munkának, egyet pedig annak, aki a béke és lefegyverzés érdekében az utolsó esztendő folyamán legtöbbet dolgozott.

1901-ben halt meg Nobel Alfréd és öt évvel később osztják ki először a díjakat. Érdekes névsor: az első jutalmazottak a fizikus Röntgen, a kémikus Hoff és a différiálcionos szénium felhatalos Bering professzor; az irodalmi díjat Sully Prudhomme kapja, a békédíjat pedig megosztják Henry Dunant, a genfi Vöröskereszt megalapítója és Frédéric Passy, az ismert békeapostol között.

Dr. Lazar Aurel, Nagyvárad polgármestere — meghalt

Hosszas szenvedés után érte utól a halál — Ő volt a Consiliul Dirigent igazságügyi államtitkára — Részt vett a Nemzeti Tanács Jászi Oszkárral folytatott aradi tárgyalásain — Az erdélyi románság gyásza

Nagyváradról jelentik: Az erdélyi románságnak nagy halottja van: dr. Lázár Aurel nagyvárad polgármester, országgyűlési képviselő, ma este, hosszas szenvedés után elhunyt. Dr. Lázár Aurel már régebben cukorbetegséggel küzdött, ami az utóbbi időben érelmeszesedéssel párosult. Két esztendő alatt két ízben a budapesti svábhegyi szanatóriumban kezelte magát és a kurák rövidebb időre helyre is állították egészségét, úgy, hogy amikor ez év tavaszán Nagyvárad polgármesterévé választották, a megbízatást elfogadta és állását csaknem az utolsó napokig lelkiismeretesen ellátta.

Néhány héttel ezelőtt látási zavarok léptek föl dr. Lázár Aurelnál és az egyik szemén kénytelen volt fekete kendőt viselni. Betegsége az utóbbi napokban már az ágyhoz kötötte és állapota mindig rosszabbodott. Hétfőn kezelőorvosa, dr. Sebestyén Andor, oly aggasztónak találta a helyzetet, hogy érvágást hajtott végre, aminek következtében dr. Lázár megkönnyebbült. Mára azonban állapota újra válságosra fordult, úgy, hogy Popovici Vazul görög keleti lelkész feladta az utolsó kenetet és a család telefonon értesítette a kolozsvári rokonságot, hogy a tragédia minden

pillanatban bekövetkezhet. És egy negyed nyolc órakor be is állott a halál.

Dr. Lázár Aurel az impérium előtt és az impérium utáni időkben is jelentős szerepet játszott az erdélyi románság politikai életében. Főexponense volt a régebbi időkben lezajlott román nemzetiségi mozgalmaknak, a szobeni Consiliul Dirigent igazságügyi államtitkári állását is vele töltötték be és részt vett abban a román nemzeti tanács-bizottságban, amely a Károlyi-kormány idején, Jászi Oszkárral Erdély elcsatolásáról tárgyalt az aradi vármelegyházán. Több cikluson keresztül képviselte Váradot a parlamentben, amelynek legutóbb alelnöke is volt.

Dr. Lázár Aurel Aradmegyéből nősült, egy horosjenői ügyvéd leányát vette feleségül. Helyét foglalta a Bihoreana igazgatóságában, ő látta el a görög keleti püspökség ügyészi tisztjét az Astra kultúregylet bihari csoportjának ügyeit. Halálát feleségén kívül fia, dr. Lázár Livius, a nagyvárad jogakadémia tanára gyászolja. Temetése iránt egyelőre még nem történt intézkedés, de valószínűleg pénteken, a városháza előcsarnokából helyezik örök nyugalomra. 59 éves volt.

A borsai hümpör mai tárgyalásánál az egyik védő rituális gyilkosságokról beszélt

Kellemetlen incidens a tárgyalóteremben. Klutasított újságíró — Dr. Erdős elnök rendreutasítja Berindei lelkészt — Akit „idegen” bíró hallgatott ki

Szatmárról jelentik: Szatmár város lakossága izgalommal figyeli a törvényszék épületében lejátszódó eseményeket. De nemcsak a szatmári közönség, hanem szinte az egész kulturvilág figyelme a borsai hümpör tárgyalása felé irányul, ahol egymást váltják fel a fordulatos események. Ma reggel már a tárgyalás megnyitása előtt egy órával, hatalmas tömeg szorongott a törvényszék folyosóján. A tárgyalási terembe csak korlátozott számban adtak ki jegyet, de így is teljesen megteltek az összes padok. A kihallgatások folyamán többek között huszonnyolc borsai asszony mondotta el vallomását. Ezekre a vallomásokra az volt az általános megállapítás, hogy előre megbeszéltek voltak. Az asszonyok elretartott vádlottakat védtek teljesen egyértelműen, úgy, hogy ezek az egyforma vallomások az ügyészeknek is felütnék. A tárgyalás egyébként egy kellemetlen incidenssel kezdődött.

Erdős Ferenc dr. törvényszéki elnök, aki a tárgyalást nagy pártatlansággal igyekszik vezetni, kitiltotta az ülésteremből *Manyat* József hírlapírót, akinek helyi lapja van, amelyben azt írta a tegnapi tárgyalásról, hogy a teremben különös szag volt. Ezt az állítást a jelenlevők rossz néven vették.

A tárgyalás elején új védő jelentkezett, *Ardelean* Vintila, aki így mutatkozott be:

— Ardelean Vintila ügyvéd vagyok, mint a *Cultura* Patrici ügyésze veszek részt a tárgyaláson.

Elnök: Semmi közöm sincsen ahhoz, hogy kinek az ügyésze. Ha védő, mutassa fel meghatalmazását és üljön le.

Erre Ardelean benyújtotta megliatalmazását.

A tárgyaláson tovább folyt a vádlottak kihallgatása. Izgalmasabb párbeszéd csak Szecsko Ioan vádlott kihallgatásánál keletkezett. A vádlott azt mondta, hogy Borsán Berindei tényleg izgatott, de revolvert nem volt nála, csak Danilánál.

Berindei: Szívezen mást vallottál egy idegen bíró előtt.

Galea ügyész: Mit nevez maga idegen bírónak? Romániában nincsenek, csak román bírák.

Berindei: Szívezen egy Tiller nevű bíró hallgatott ki bennünket, aki nem román ember.

Elnök a vádlottat rendreutasítja.

Nagy vita keletkezett a vádlottak kihall-

gatásának befejezése után, amikor dr. Fischer József, a zsidó vádlottak védője, öt új tanu beidézését kéri.

Mota védő ellenzi a tanuk megidőzését.

Elnök: Ön e kérdéshez nem szólhat hozzá. Csak az ügyész ellenezhet.

Galea ügyész nem ellenzi a tanuk kihallgatását.

Mota: Ha nagyon akarják ezt a kérdést feszegetni, mi is előállunk negyven év előtti rituális gyilkosságokkal.

Elnök rendreutasítja a védőt. Majd a törvényszék a javaslatba hozott tanuk megidőzését elrendeli. Holnap reggel a tanukihallgatások kezdődnek. 75 tanut fognak kihallgatni és egy ítélethozatalra valószínűleg csak szombaton kerül a sor.

Volt aradi fakereskedő orvosi világsikere

Forradalmi jelentőségű megállapításokat tett az orvostudományban — A tüdővész elleni harc vezére, dr. Bródy Károly Aradon fakereskedő volt

A tüdővész ellen vívott nemzetközi háborúnak mostanában egyik vezére, a harminnégyéves *Bródy Károly* dr. orvos, a párisi egyetem laureátusa, a francia orvosi akadémia laureátusa és ugyanennek az akadémianak kétszer is díjjal kitüntetett pályázója, aki eddig Franciaországot a párisi és lízei fénykezelési kongresszuson képviselte hivatalosan. *Bródy Károly* neve a nemzetközi orvostudományi világban a legkitűnőbbek között szerepel. Karrierje csodálatos.

Fakereskedő volt Aradon és a háború után szakított pályájával és határozta el, hogy orvosnak megy.

Budapestben az egyetemen akkor vezették be a numerus clausus és *Bródy* látta, hogy nem kerülhet be hallgatónak az orvosi fakultásra. Elutazott Párisban és Budapestben lakó családjának támogatásával ott szereztet meg az orvosi diplomát. Már medikus korában a fénykezeléssel kezdett foglalkozni és egész fiatal orvos volt, mikor

forradalmi jelentőségű megállapításokat tett.

Konstatálta, hogy a tuberkulózis hashártyagyulladásnál, csontmegbetegedéseknél és rokontermészetű betegségeknél az operatív beavatkozás szükségeselel, mert ezeknél a beteg-

Central harisnya-áruházban
hibamentes selyem
flor női harisnya
Bal. Reg. Maria 18. **68 Lei**

Forra politikai katlan

Bucurestiben Hűségnyilatkozatot tett a kormány párt erdélyi csoportja — Kétféle kölcson a hadseregnek

Bucurestiből jelentik: Ma délelőtt minisztertanács volt, amelyen az összes tartományi kormányzók is résztvettek. A kormányzók ismertették eddigi aktivitásukat, beszámoltak az eredményről és egyben rámutattak azokra a szükségletekre, amelyeket szolgálatuk minél tökéletesebb ellátása megkíván. Végül a kormányzók egyenként előterjesztették javaslataikat a közigazgatási reform módosítására vonatkozólag.

Ma reggel a nemzeti-parasztpárt erdélyi csoportjának egy küldöttsége *Dan Sever*, *Lazar Illés*, *Crisan György* és dr. *Popovici* vezetésével megjelentek *Mihalache* belügyminiszternél. A küldöttség kijelentette, hogy látogatása a párt helyettes elnökének szól és hangoztatták, hogy az erdélyi csoport akciója nem irányul a nemzeti-parasztpárt, vagy a kormány ellen, sőt hangsúlyozták, hogy kontakt harmonikus egységet kívánnak és a kormány rendelkezésre állanak. Kifejtették, hogy *Mironescu* miniszterelnöknél tett vasárnapi látogatásuk is ilyen intencióban történt. Kérték a belügyminisztert, hogy *Anghelescu* távozásával megüresedett államtitkári állást ne töltsse be. A belügyminiszter válaszolt a küldöttség tagjainak és kijelentette, hogy a belügyi államtitkári állásra vonatkozó kérésüket nem teljesítheti. Egyébként hivatalos helyről nyert feltétlen megbízható értesülés szerint belügyi alminiszterre még holnap kinevezik *Calinescut*, *Mihalache* belügyminiszter bizalmasát.

A liberális körökből eredő hírek szerint a parlamentben legközelebb *Bratianu* György frakciója éles támadást fog intézni a vintilista csoport ellen. *Bratianu* Vintila megbízásából *Tatarescu* és *Mosoiu* fognak válaszolni. Politikai körök érdeklődéssel várják a két egymással szemben álló liberális párt nyilvános szöharcát.

A *Lupta* ma este megjelent száma cikket közöl, hogy a kormány kétféle rendkívüli hitelt fog kérni a parlament első ülésén a hadsereg legsürgősebb szükségleteinek fedezésére, elsősorban az aviatika s hadtengerészet céljaira,

ségeket, természetes napiénnel való kezelés utáni tökéletesen meg lehet gyógyítani. Amikor ezekkel a megállapításokkal a nyilvánosság, a francia orvosi akadémia elé lépett, *Bródy Károly* dr.-nak már bőségesen voltak kimutatható eredményei. A fénykezeléssel való gyógyításról folytatott studiumai alapján ugyanis meghívták a francia Rivierán, a Cote d'Azur-on, Grasse-bei levő szanatóriumba és itt bámulatos gyógyhatásokat tudott elérni.

Megállapításairól *Bródy* dr., az Akadémiához benyújtott dolgozatain kívül, a legkülönbözőbb alkalmakkor tartott előadásokat, úgy, hogy felfedezésével a világnak legkiválóbb professzorai, azok, akik heliotériáival foglalkoznak, ismerkedtek meg. A kongresszusokon tárgyalták az új gyógymódot és elhatározták, hogy annak tanulmányozására személyesen is elmennek Grasseba.

A Franciaországban oly nagy hírnévre szert tett orvos iránt különben már a magyar hivatalos orvostudomány is kezd érdeklődést mutatni. Egyik budapesti professzor levelben kérte meg, hogy az egyetemi tanárok által szerkesztett és írott szaklapban ismertesse gyógy módját. *Bródy* dr. természetesen teljesítette ezt a kérést. Ez volt az első alkalom, amikor magyar orvosi részről elismerés érte,

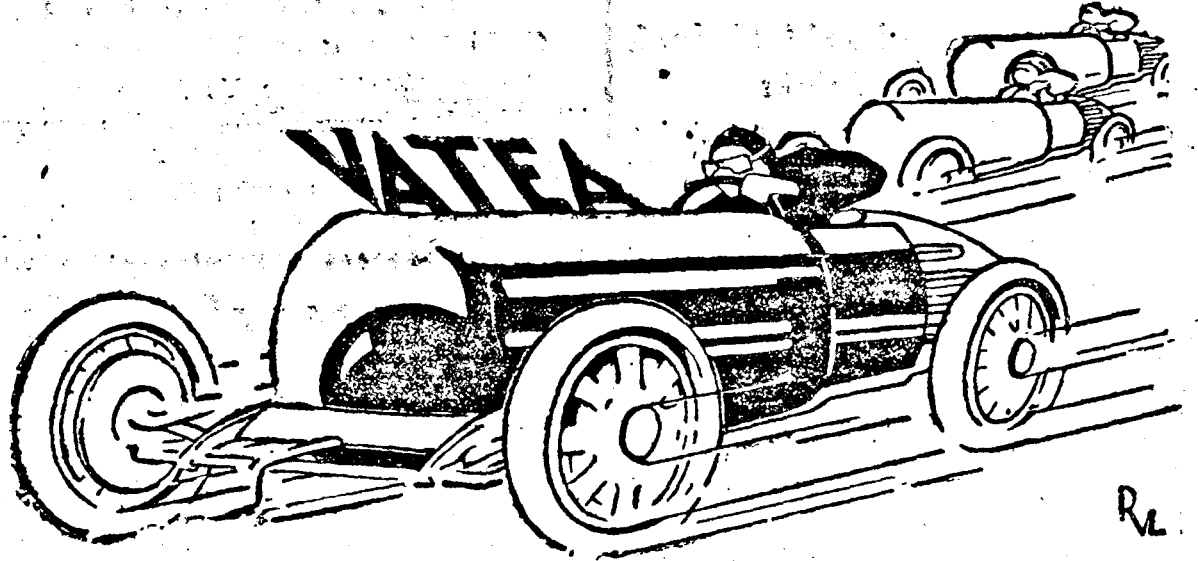
Leszurta apósát és a sebet viaszokkal betömte

A halottkém azonban felfedezte a gyilkosságot, amikor tüzetesebben megvizsgálta a holttestet — A meggyilkolt leánya volt a bűntárs

Rómából jelentik: Demolopsolában egy Pellini nevű férfi elhatározta, hogy meggyilkolja a felesége apját. A gyilkosságot elkövette és apósát törrel leszurta. A gyilkosság után az asszony, aki bűnsegédévé vált, levetkőztette apját, megmosdatta, a sebeket viasszal kitömte, a holttestet újból felöltöztette és elhívatta a halottkémét.

A halottkém csak a vizsgálat megejtése után vette észre a falásban a viaszcsappokat, rögtön érdeklődni kezdett azok eredete felől, majd amikor látta, hogy a házaspár izgatottan válaszol a feltett kérdésekre, jobban megvizsgálta a holttestet és felfedezte a gyilkosságot. A gyilkos házaspárt alig lehetett lakásukról elszállítani, mivel a község lakossága maga akart itélkezni felettük.

A nemzetközi verseny győztese

VATEA RÁDIÓ-CSŐ

Vezérképviselő: VÉRTES VILMOS, mérnök Arad.

Szabados Árpádnak egyszerre két darabját fogadta el előadásra a budapesti Nemzeti Színház

Szerencsét hozó ajánlott levél a próbán — A levélből szerződési blanketta és 800 pengős előleg hullt ki — A színész szokatlan borraivalója — Budapest figyel Erdély felé

Az aradi színtársulat prózai rendezője a karrier egyenesében

Az aradi színház színpadán ma délelőtt egy vígjátékot próbáltak. Gondolom: „Egy lány, aki mer” volt a címe, amelynek egyes jelenetei éppen most forrtak ki Szabados Árpád rendező keze alatt. Egyszerre levélhordó jelent meg a kulisszák világában, ajánlott levelet hozott és Szabados Árpádot kereste. Valaki szemfülesen kikapja a postás kezéből a levelet, elolvasta a cégjelzést és felkiáltott:

— Levél a Nemzeti Színháztól, bizonyára elfogadták Szabados valamelyik darabját...

Szabados átvette a levelet és felbontotta, majd ennyit mondott a szemfüles kollégának:

— Nem lennél rossz augur. Csak abban tévedtél, hogy nem egy, hanem két darabomat fogadták el a Nemzetiben...

Szerződés és 800 pengő

A próba egyszeriben megszakadt. Mindenki a rendező köré csoportosult, hogy megtudják a részleteit Szabados szerencsésének. A vaskos levél dr. Hevesi Sándor, a Nemzeti Színház igazgatójának aláírásával egy szerződés-másodpéldányt tartalmazott, melyhez Bálint Lajos a budapesti színház neves dramaturg-főtitkára írt kísérő sorokat és ebben arról értesítette Szabados, hogy a már régebben benyújtott két darabját az „Asszony és a bolondok”-at és a „Kéry Domokos két élete” című színművet a budapesti Nemzeti Színház igazgatója elő kívánja adni. Mellékelten elküldte a szerződésének másodpéldányát, amely szerint a bruttó-bevételből 10 százalékos tantiémekben fog részesülni, amely a beérkezésre váró írónál a legnagyobb. A levélben Bálint felemlítette azt is, hogy amint a szerződés másodpéldányát aláírva visszaszámaztatja az igazgatósághoz, valorizálva 24 ezer lejt előleget kap.

Jóljárt a postás is

Szabados 40 lejt adott a levélhordónak, aki bizonyára nem számított a színház tájéka ilyen tisztességes borraivalóra. A darab szerzői még mindig a rendező körül állottak, gratuláltak neki és boucolgatták a népszerű színész hirtelen rászakadt szerencsésjét. Szabados egy pillanatig elgondolkozott, bele bámult a rézötér ásitó mélyébe, mintha keresztülnézett volna a falakon, messzire, országhatáron túlra... Azután megsimogatta homlokát és visszazökkent az aradi színház színpadára

és nyugodtan, mintha mi sem történt volna, ilegmával fordult a színészekhez:

— Kérem, folytassuk a próbát!

És folytatták a próbát. Szabados a legfőbb nyugalommal adta meg továbbra is a rendezői instrukciókat. Erre az időre kikapcsolta életéből nagy szerencsésjét. Mert nagy szerencse ez és tehetségének teljes elismerése. Meg igazolása annak, hogy Budapest szívesen figyel Erdély felé, ahol izmos tehetségek bukannak föl az ősi humuszból.

Hunyady Sándor után Szabados...

Csak nemrégiben Hunyady Sándor kolozsvári újságitró „Fekete szárú cseresznye” című színművét fogadta tárt karokkal a budapesti sajtó s a közönség és most Szabadosnak egyszerre két darabját találta méltónak arra dr. Hevesi Sándor, hogy az igazgatása alatt lévő Nemzeti Színházban teret adjon nekik.

Szabados mind a két darabjának elfogadása különösen azért feltűnő, mert az egyik: „Az asszony és a bolondok” néhány héttel ezelőtt már Szegeden kapott színpadot és csak a legutóbbi eset az, hogy egy darab a vidéki bemutatója után Magyarország legelső színházában színtre kerülhessen. A premieren azonban megjelent maga dr. Hevesi Sándor is, akinek nagyon megnyerte tetszését a munka és a szokásoktól eltérően fölvitte Pestre a színi kéziratát. Ezzel párhuzamosan Szabados egy másik műve, „Kéry Domokos két élete” címet viselő modern millióbe ültetett színijáték is ott pihent a Nemzeti Színház dramaturg-osztályán, hogy most a sorsuk felett ilyen megörvendeztetően történjen érdemleges döntés.

A karrier egyenesébe lépett Szabados, természetesen boldog örömmel küldi vissza a szerződés másodpéldányát, amelyet az ő részéről tanuként Gárdos Sándor az Aradi Közlöny volt belmunkatársa jegyzett. A színház környékén persze Szabados szerencsésje a szenzáció és ahogy ebben a bohémországban szokás, mindenki élénk színekkel festi Szabados jövőjét.

Boldog távirat az édesanyjának

Ezt a jövőt lehet is szépen elképzelni, hiszen ez a kettős siker nem minden erdélyi szerzőre mosolyog rá. Nyolcszáz pengő, azaz huszonnégyezer lejt nagy pénz vidéki színé-

szeknél, három havi fizetése Szabadosnak, akinek délben első dolga volt földadni egy táviratot Szatmáron lakó, nyugdíjas, özvegy édesanyjának és ebben értesítette, hogy a sovány napok után nemsokára már jobb idők is virradnak... *Tarján.*

Aki megköszöni a három évi börtönt

„Legalább három évig nem kell éhezni”

Szilágyi János notárius tolvaj állott ma az aradi törvényszék büntető tanácsa előtt. Szilágyi legutóbb 20 libát lopott el és ezért kellett felelni. A tárgyalás során az elnök megkérdezte Szilágyit, hogy miért követte el tettét, mire a vádlott korrajzba illő feleletet adott:

— Nem akarom lopni, tekintetes bíróság. Nem régen kerültem ki a foglázából. Mindenütt jártam munkát keresni, de nem kaptam sehol sem. Az éhség vitt rá ismét a bűnözésre.

A bíróság ezután meghozta ítéletét és Szilágyi Jánost 3 évi börtönre ítélte. Szilágyi örömmel fogadta az ítéletet és így szólt:

— Köszönöm tekintetes bíróság, most legalább három esztendeig nem kell éhezniem.

SZENTGYÖRGYI

divatáruháza

átalakítás előtt áll!

Ezekben a napokban minden egyes közpénzzel fizető vevő

páratlan kedvezményben

részesül!

Győzödjék meg róla!

Az aradi mozik mai műsora

5, 7 és 9 órákor.

CENTRÁL: A VIKINGEK. Metro-Goldwyn Mayer monumentális hangosfilmje. Ottília A. Liliencrantz kézírata nyomán. Főszerepekben: Pauline Starke, Donald Crisp, Le Roy Mason. Az előadások megkezdésénél az ajtók bezáratnak.

SELECT: A CARNÓ INTRIKÁL. Történelmi dráma. Wladimir Strichewski rendezésében. Főszerepekben: Lil Dagover, Boris de Fas és Dimitrij Smirnoif.

ELITE: Új műsor. HALÁLUGRÁS. Nagyhatású cirkuszdráma. Főszerepekben: Claire Rommer és Jean Murat.

GRADISTE: Új műsor 7 és 9 órákor. A MEGBOCSÁTÁS UTÁNA. Dr. a. Főszerepekben: Ferdinand Rosca, Maria Giuculescu és Kowald Bulinsky.

HIREK

Lesseps Ferdinánd születésének 125-ik évfordulója

Holnap, szerdán lesz Lesseps Ferdinánd, a világhíressé vált francia diplomata születésének 125-ik évfordulója. Lesseps Ferdinánd 1854-ben Egyiptomban tartózkodott és akkor született meg agyában az a gondolat, hogy össze kell kötni a Földközi tengert és a Vörös tengert egy csatornával. Elgondolása megvalósult. Érintkezésbe lépett egy Niorelli nevű osztrák mérnökkel, akinek tervét alapján megépítették a Szelei-csatornát. Ugyancsak Lesseps Ferdinánd kezdeményezte a Panama-csatorna építését is, ahol olyan visszaélések történtek, hogy mint ismeretes, a francia parlament számos tagját tartóztatták le. Ezzel az ügyvel kapcsolatban börtönbe került maga Lesseps Ferdinánd is. Ez a hírhedt ügy adta meg a panama szónak azt a jelentőségét, hogy a nagyobb szabású szélhámoságot jellemzik vele.

Lesseps Ferdinánd 89 éves korában, 1894-ben halt meg. A nyolcvanas években egy előkelő francia urakból álló társasággal meglátogatta Magyarországot és akkor eljött Aradra is. Az idősebb generáció emlékszik még az előkelő francia urak aradi fogadtatására. Annakidején a város vezetősége a lapokban felhívást tett közzé, amelyben jelentkezésre hívta fel azokat az aradi lakosokat, akik bírták a francia nyelvet. A francia urak megérkeztek Aradra és Lesseps mellé dr. Mandl Vilmos került tolmácsnak. Ő kalauzolta a híres csatornatervezőt Aradon, ahol a vendég igen jól érezte magát és Lesseps aradi tartózkodásáról sok kedélyes adat került forgalomba.

— **Barbu Stirbey díszdoktorsága.** Bucurestiből jelentik: Ismeretes, hogy Barbu Stirbey az uralkodó hazatérése folytán keletkezett új helyzetben levonta a konzervenciákat és lemondott összes igazgatósági tagságairól, azzal az ellátározással, hogy likvidálja az országban levő érdekeltségeit és elköltözik. Az Epoca felveti azt a kérdést, vajon lemondhat-e Barbu Stirbey a bucuresti-i akadémia díszdoktori tisztéről, amelyre a múlt évben választották meg irodalmi munkássága elismeréseképpen. A lap ezügyben ankétet nyit és bejelenti, hogy megszólaltatja az országnak számos politikai, tudományos és irodalmi címkelőségeit.

— **Béke Bocu Sever és az egészségügyi miniszter között.** Temesvárról jelentik: Részletesen ismertettük azt a konfliktust, amely dr. Hatlegan Emil egészségügyi miniszter és Bocu Sever bányai kormányzó között keletkezett egy temesvári kórházi orvos kinevezése körül. Bocu Sever kormányzó — mint megírtuk — megtiltotta a miniszteri rendelet végrehajtását, azzal, hogy az egészségügyi minisztérium belcavatkozott a kormányzás hatáskörébe. A konfliktus most békés befejezést nyert: az egészségügyi miniszter temesvári látogatásával. Hatlegan dr. Temesváron tisztázta a felmerült nézeteltéréseket és ezzel helyre állott a béke a minisztérium és a kormányzás között.

Az „I. D. E. T.”

Vizum és utazási irodahelyiséget, november 20-tól a

Fehér Kereszt szálloda
előcsarnokába helyezi át.
I. D. E. T. Menetjegyiroda.

— **Arad költségvetésének felelősségi tárgyalása.** Ma tárgyalta a temesvári kormányzás mellett működő revíziós bizottság Arad város 1931 évi költségvetése ellen beadott felelősségi tárgyalását. A felelősségi tárgyalást a városi tisztviselők képviselőjében Petrutiu Aron ügyvéd adta be és arra kérte a revíziós bizottságot, rendelje el, hogy a város fizesse ki a tisztviselők által perelt 6 és félmillió lej felelősségi pótlékokat. Miután a város nem terjesztette be az ügyre vonatkozó aktákat, a revíziós bizottság december elejére halasztotta az ügy tárgyalását.

Amikor a vak és béna koldus meglátja a rendőrt és előle futásnak ered

Csaló koldus a pesti Kossuth Lajos-uccában — A tömeg alaposan megverte

Budapestről jelentik: Ma hangos botrány játszódott le a Kossuth Lajos uccában egy vak és béna koldus miatt. Egyes járó-kelők észrevették, hogy a koldus csak tette a vakságot, mire szóltak egy közelben levő rendőrnek. A

rendőr a vak és béna koldus felé haladt, hogy igazoltassa, azonban a „vak” koldus hamarosan meglátta a rendőrt és sántasága dacára, futásnak eredt. A járó-kelők elfogták a csalót, aki sem vak, sem béna nem volt. Először alaposan elverték, majd átadták a rendőrnek.

Három szenzációs letartóztatás a bucuresti-i szabadkőművespáholy elleni merénylet miatt

Egy antiszemita dlákezőrben sejtik a főtettest — A külügyminisztérium egyik aktív tisztviselője a letartóztatottak között

Bucurestiből jelentik: Stanescu vizsgálóbíró erélyesen folytatja a bucuresti-i szindikális szabadkőműves nagypáholy elleni merénylet ügyében a vizsgálatot. Ma délelőtt letartóztatták a két Santareanu fivért és ma este újabb szenzációs letartóztatás történt. Hergelichiu dlákezőr személyében, aki piatra-neantii lakos és az ottani antiszemita mozgalomban, verekedésekben és uccai tüntetésekben számtalanszor részt vett és legutóbb is fővdlottja volt egy antiszemita pernek.

A vizsgálóbíró véleménye szerint Hergelichiu a főtettest, míg segítőtársa főként az idősebb Santareanu volt, aki a bucuresti-i külügyminisztérium aktív tisztviselője. A vizsgálóbíró ma kiszállt az arzenálba, hogy kihallgassa azt a tüzér századost is, akit a merényletben való részvétellel, illetve a robbanóanyagoknak e célra való kiszolgáltatásával gyanúsítanak.

— **Orosz papok szöktek át Romániába.** Kisenevből jelentik: Az elmúlt éjszaka letartóztattak hat Oroszországból átszökött papot. A papok elmondották, hogy kényszeríteni akarták őket, hogy az egyház ellen prédikáljanak és miután nem voltak hajlandók a szovjethatóságok rendelkezésére tenni, letartóztatták őket. Néhány hívők segítségével sikerült megszökniük a Cseka börtönéből és Romániába jötte. A sziguranca intézkedésére a papokat egyelőre őrzetben tartják, miután meg akarják állapítani, nincse átjöveteleiknek valamely más, titkos célja.

A kormány álláspontja

Bucurestiből jelentik: A Cuvantul arról ad hírt, hogy a kormánypart vasárnapi népgyűlésén incidens történt, amelyről a lapok nem számoltak be. A bucuresti-i lap szerint, Mihailache belügyminiszter beszéde közben egy polgár közbekiáltott:

— A kisemberek börtönbe takarózkodnak, de mit csinálnak a Vidrighimuel?!

Erre többen kiabálni kezdtek:

— Ne bennünket építsenek le, hanem Vidrighimuel!

Mihailache belügyminiszter ingerülten válaszolt a közbeszólásokra:

— Mit szakítanak felbe ilyen kérdésekkel. Ebben az ügyben a kormánynak meg van a maga álláspontja. Különb is az említett szerződés tanulmányozás alatt áll.

— **Dr. Krenner Miklós előadása az Iparosóthozban.** A Kölcsey-Egyesület irodalmi előadás-sorozatán ma ismét dr. Krenner Miklós szökött a szépszámu hallgatóságához. A kiváló történész mai előadása a művészettörténelem köréből merítette tárgyát. Krenner dr. feszült érdeklődés mellett vezette le a kultúra keletkezését és azok fejlődését egészen a friss irodalmi nekilendülésig. A nagyszerű előadást mindvégig figyelemmel kísérte a megjelent közönség, majd szeretettel bucsuzott el az előadó dr. Krenner Miklóstól.

Gyermekkoszlik, gyermekszékek, játékaruk rendkívüli nagy választékban, mélyen leszállított árban Hegedüs cégnél Aradon.

— **Az ügyészség őrzetében marad a Dácia kávéház csaposa.** Tegnap számunkban jelentettük, hogy az utóbbi időben a Dácia kávéház helyiségében sorozatos lopások fordultak elő. A rendőrség a bűnözésekkel Balogh Dénes csapatot gyanúsította. Baloghot főkísérték a rendőrségre, ahol hosszasan kihallgatták, majd ma délelőtt át szállították az ügyészségre. Vulpe Constantin főügyész kihallgatta Balogh Dénest, majd az ügyre vonatkozó aktákat áttette Ludosan vizsgálóbíróhoz. Balogh Dénes letartóztatása ügyében még nincs döntés, egyelőre az ügyészség őrzetében marad.

— **Egy eltévedt golyó.** Déznáról jelentik: Tegnapelőtt reggel 6 órakor könnyen végzetessé válható szerencsétlenség történt az oscarai erdőben. Pap Teodor slatinai lakos korán reggel kiment vadászni az oscarai erdőbe, mely egy kilométerre fekszik Slatinától. Pap Teodor nem vette észre, hogy Pop János nyanyancsak slatinai lakos, szintén a közelben tartózkodik. Amint egy arra felugró nyul után lött, erős jajgatásra lett figyelmes. A hang irányába ment és meglepetve látta, hogy Pop János vérző lábbal a földön fetreng. Pap Teodor kihallgatása során elmondta, hogy ő nem látta Pop Jánost és így történhetett meg az hogy golyója lábába fúródott. Az ügyben a déznai csendőrség jegyzőkönyvet vett fel és megindította a vizsgálatot.

— **A sikkasztó fényűző életet élt — kiderült a büne.** Budapestről jelentik: A rendőrség ma letartóztatta Székely Mihály dr. a Michl Alajos-féle asztalosárugyár főkönyvelőjét, aki két év alatt 50.000 pengőt sikkasztott. A sikkasztások úgy derültek ki, hogy a főkönyvelő fényűző életet élt. Székely dr. felajánlotta, hogy 30.000 pengőt megtérít a kárból.

— **Rendőrségi hír.** A szentlányfalvai csendőrség letartóztatta és az aradi rendőrségre kísérte Hemat Ben Aly arabiai lakost, aki Magyarországról Romániába szökött át a határon.

— **Letartóztatott magzateihajtók.** Halmágyról jelentik: A halmágyi csendőrség letartóztatta Banci Salvina kishalmágyi parasztlányt, valamint ennek két nővérét, Elenát és Annát, akik Banci Salvinának magzateihajtásánál segítettek. A halmágyi csendőrség mindhármukat bezárolta az aradi ügyészség fogházába.

— **A dusszagdag paraszt elitta vagyonát, szegényen nem tudott élni, öngyilkos lett.** Glogováról jelentik: Bozgan György 54 éves mondorlaki lakos szobájában egy gerendára felakasztotta magát és mire tettét észrevették, már meghalt. — Bozgan vagyonos paraszt volt, azonban egész vagyonát elitta és tettét efeieiti elkeseredésében követte el. Az ügyben a glogovai csendőrpárancsnokság jelentést tett az aradi ügyészségnek.

— **Felkértenek az összes nyugdíjas tisztok és altisztek, valamint rokkant katonák, hadiárva és özvegyek, hogy folyó évi november hó 21-én 10 órától 2 óráig, Aradon, a városi vendéglőben tartandó gyűlésen jelenjenek meg.**

— **Katonai okmányok felülvizsgálása.** A hadkiegészítő parancsnokság felhívja az 1894. évi születésűeket, hogy november 19—20-án jelentkezzenek az aradi rendőrkveszturán, katonai okmányaik felülvizsgálása céljából.

— **Megvannak a milliók, csak nem az államkasszában** — ez a szenzációs címkepe a Garabonciás élelap legújabb feltűnésteltő számanak. Ara számonként 8 lej, félre 100, egész évre 200 lej, miből 10 % a borsai tüzkárosultaké. Kiadóhivatái: Cluj, Str. Sa-guna 8.

LEWIN óceánrepülő letartóztatásának feltűnéstkelő részletei

Frankhamisitással vádolják — Az ismert gyémántkirálynő LEWIN társaságában — A párisi rendőrség is részt vesz a nyomozásban —

Bécsből jelentik: Nagy szenzációt keltett Lewin óceánrepülő letartóztatása, melyről már hírt adtunk. Az óceánrepülőt azal vádolták, hogy frank-hamisítást készült elkövetni és e célból egy vésnőknél megrendelte a francia pénz modelljét. A rendőrség a nyomozás folyamán megállapította, hogy Lewin egy titokzatos hölgy kíséretében tartózkodott a Semmeringen és onnan együtt utaztak Bécsbe. Mára megállapítást nyert a titokzatos hölgy kiléte is. Kiderült, hogy az illető Madel Doll amerikai milliommós, az ismert gyémántkirálynő, Madel Doll miatt történt annak idején a konfliktus Lewin és Chamberlain között, mert az óceánrepülő magával

akart vinni utasként az amerikai milliommós. A rendőrség kihallgatta Lewint, aki kijelentette, hogy a vésnőknél a játékesztonok modelljét rendelte meg. Ha pénzt akart volna hamisítani — mondotta — úgy nem jelenti be magát eredeti nevén és nem közli a vésnőkkel címét. Kijelentette az óceánrepülő, hogy ő nagy vagyon birtokosa és a pénzhamisításról szóló rágalmakat konkurrencsei terjesztik, akik meg akarják őt akadályozni, hogy Biarritzban új játékkaszinót létesítsen. A párisi rendőrség egyébként ma értesítette a bécsi hatóságokat, hogy több francia rendőrtiszt repülőgépen érkezik az ország fővárosába, hogy részt vegyen a további vizsgálatban.

Dr. Barabás Béla a tordai fogadtatásról

A tordai magyarság lelkesedő szeretettel fogadta vezéréit. — Egy pítos rózsacsokor. — A református dalkör serlegavató ünnepe.

Fiatalos energiával, törhetetlen akarattal vállalta és teljesíti történelmi szerepét az erdélyi magyarság „ős vezére.” Hol itt, hol ott bukkan fel a neve magyar ügyekkel kapcsolatban a napisajtóban. Legutóbb Tordán járt Barabás Béla dr., ahol nagy beszédet mondott a Magyar Párt programjáról. Huszonnégy órát szakadatlan talpon volt, embereket fogadott, agitált, szónokolt, panaszokat hallgatott végig és most, hogy ismét Aradon van, már a kimerültségnek semmi nyoma. Most is ott találkoztunk vele az íróasztal mellett, amint éppen pártügyekben foglalatoskodott.

Lenyűgöző előadásmódozával beszél a tordai eseményekről, tordai magyarokról és elhalakuló, szerénykedő hangon arról, hogy az ottani magyarság milyen nagy szeretettel fogadta.

— Szombaton este érkeztem meg Tordára — kezdi elbeszélését Barabás Béla dr. — Már az állomáson nagy fogadtatásban volt részem. Valóban megható volt az a tudat, hogy a székelyföldi magyarsága is emyire ragaszkodik hozzám. Lőrinczy Dénes unitárius esperes vezette a küldöttséget. Meghaltaitan álltam a Perronon, amikor egy kis leány lépett előm és piros rózsacsokrot nyújtott át.

— Pál Zoltán tordai bankigazgató kényelmes lakásán voltam elszállásolva. Este 24 terítékes bankett volt tiszteletemre. Nagyon jó hangulatban töltöttem el az estét. Itt ismerkedtem meg kisebbségi testvéreimmel.

— A református dalkör serlegavató ünnepén is résztvettem. Pár relikviát adtam át a kulturegyesületnek a régi jó világból. Valóban csodálatos, hogy a székelyföldi magyarság milyen energiával tart ki a magyar kultúra mellett. Hetven tagu dalárdája van a tordai magyarságnak és igazán világvárosi milliőbe is beillene az a műsor, amit végighallgattunk.

„Franciaország kötelessége, hogy a kisantanttal drótszöges hálót vonjon Németország köré”

Egy francia tábornok feltűnéstkelő beszéde.

Éles támadás a francia kormány ellen — „A tábornokok nem jó politikusok”

Párisból jelentik: A társadalmi és politikai tanulmányok országos bizottsága tegnap előadást rendezett, amelyen Mordache tábornok feltűnést keltő beszédet mondott. Kijelentette, hogy a kormány a Rajna-vidék kiürítésével lehetetlenné tette azt, hogy Franciaország biztonságban átszervezhessen gyenge haderejét. Franciaország kötelessége, — mondotta — hogy a kisantant államokkal együtt drótszöges hálót vonjon Németország köré.

Közbiztonsági állapotok a CFR. vonalain

A Balti—Cernauti-i vonalon sziklát gördítettek a sínekre — Frumosea községnél rálöttek a vonatra

Bucurestiből jelentik: A CFR. Igazgatósága jelentése szerint a besszarábiai Balti megyében ismeretlen tettesek merényletet követtek el a 219. számú Balti—Cernauti-i személyvonat ellen. A 119. számú őrháznál hatalmas sziklát gördítettek a sínekre, hogy kisiklassák a vonatot. A vonatvezető az utolsó pillanatban vette észre az esetet és sikerült a személyvonatot megállítani.

Ugyancsak a CFR. jelentése szerint tegnap a Bucuresti—Bárlad közötti gyorsvonatra a 8-as számú őrháznál Frumosea állomás közelében rálöttek és a golyók a vonat több ablakát bezúzták. Emberéletben nem esett kár.

Izgalmas választás után megalakult a temesvári orvosi kamara

Kifogás a kisebbségek ellen — A katonarvosok titakoztak a választás magyar és német nyeive ellen, ezért eltávoznak — Dr. Gábor Livius listája győzött, amelyen három kisebbségi szerepelt

Timisoaráról jelentik: Tegnap délelőtt 11 órakor alakult meg végre sok harca-vona után a temesvári orvosi kamara. — Az elnök ismertette, hogy a választáson két lista fog szerepelni. Az első a következők szerepeinek: Creciu György dr., Neagoe Octavian dr., Hoffmann Miklós dr., Schwarz György dr. és Keller Miklós dr. A másik listát pedig a következőképpen állították össze: Gábor Livius dr., Mileti Sándor dr., Hoffmann Miklós dr., Schwarz György dr. és Keller Miklós dr.

A listák felolvasása után dr. Russu György emelkedett szólásra és azt kifogásolta, hogy a kisebbségek mindkét listán jelölték magukat. Beszéd közben kitört a vihar, melynek következtében a jelenlevők egyik nagyobb csoportja elhagyta az alakulógyűlést. A tanácskozás ugyanis eddig főképpen magyar és német nyelven folyt,

A nép akart itélkezni egy aradmegyei tolvajbanda fölött

Kihallgatás az aradi törvényszéken — Csak egyik gyanúsított ismerte be a tolvajást

Az elmúlt hónapban az aradmegyei csendőrség őrizetébe vette Fekete János magyarországi illetőségű marhakereskedőt, akiről kiderült, hogy egy nagyobb tolvajbanda feje. Ez a tolvajbanda már legalább három esztendő óta fosztogatja az aradmegyei gazdák állatállományát. A csendőrségnek Fekete vállomása alapján sikerült letartóztatni Szigeti Lajos és Dörner Péter marhakereskedőket, akiről kiderült, hogy a lopott állatok egy részét megvásárolták.

A vizsgálóbíró ma hallgatta ki a sorozatos lopással gyanúsított Fekete Jánost, aki elmondta, hogy 1918. óta abból él, hogy a lopott állatokat áthajtja a határon, vagy Magyarországon értékesíti. Mészáros és Szigeti ezzel szemben tagadásban vannak. A vizsgálóbíró erre felmutatta a csendőrségnél tett beismerő vallomásaikat, erre azonban azzal védekeztek, hogy a csendőrség erőszakkal csikarta ki belőlük a vallomást. Ugy Mészáros, mint Szigeti Fekete Jánossal való szembesítésük után is megmaradtak állításuk mellett.

Érdekes, hogy a magyar határ mentén fekvő községek lakossága előtt úgy Fekete János, mint a társai, közkedveit személyek voltak. Senkinek sem jutott eszébe, hogy ezeket az embereket lopással gyanúsítsa meg. Most azonban, amikor a csendőrség személyükben leplezte le a fosztogatások tetteseit, a községekben nagy izgalommal tárgyalták az esetet, sőt a csernői gazdák tömegesen jelentek meg a csendőrség előtt és követelték, hogy Fekete Jánost és társait adják ki, mert a nép akar felettük itélkezni. A csendőrségnek csak nehezen sikerült a gyanúsítottakat megmenteni a nép dühe elől.

miatt aztán a jelen volt 18 katonarvos, akik Dumitrescu dr. alezredes, kórházparancsnok vezetésével jöttek el, felálltak helyükről s eltávoztak. Az ajtóból dr. Dumitrescu visszaszólt:

— Mi katonarvosok nem maradhatunk olyan helyen, ahol oly nyelven beszélnek, amit mi nem értünk meg!

Russu György dr. pedig többekkel szintén eltávozott és csak annyit kiáltott vissza, hogy „mi román orvosok elmegyünk”. Russu sok orvos követte. Ilyen körülmények között indul meg a választás, amely fél két óráig tartott. Az elnök ekkor megállapította, hogy a szavazásban összesen csak 117 orvos vett részt és a két lista közül Gábor Livius dr. listája került ki győztesen. A másik lista jelöltjei alig néhány szavazatot kaptak.

INGYEN KAPJA

6 hó végéig

AZ ARADI KÖZLÖNY-T,

ha ma megrendeli.

Az előfizetést csak 1930. december 1-től számítjuk.

Szenzációs lemez-ujdonságok Kerpelnél.

VILÁGHIRESSEGEK KULISSZATITKAI

**Vilmos császár a fronton — Min-
dennek a sajtóhiba volt az oka. az interjúk tükrében
Marconi — nem emlékszik . . . — D'Annunzio fél a konkurenciától**

Bécsből jelentik: Henry Hellsen, a híres dán riportier, aki minden világeseménynél jelen van, lapja, a kopenhágai „Berlingske Tidende” számára az utolsó tíz évtizedben meginterviewolta Európa és Amerika összes hírességeit.

A fürge, állandóan utonlevő dán újságíró most néhány kulisszatitkot mesél el ezeknek a szenzációs interjúknak lefolyásáról. Ime:

II. Vilmos német császár éppen egy galíciai országúton autózott. A keleti fronton akkor volt folyamatban a világháború egyik legnagyobb csatája. Néhány osztrák és magyar haditudósító kollegával együtt félálomban heverésztünk, amikor felriasztott bennünket egy automobil szirénája. Az automobil fékezett, a német császár kiugrott és sorban bemutatatta magának az újságírókat. Azután rövid beszédet vágott ki, amely a „szövetségi hűség és bizalom” jelszavait variálta, majd parancs tónusban így fejezte be: „Ezt tovább adhatják lapjaiknak!” Azután autójával együtt eltűnt a porfelhő mögött. Én avval bosszultam meg magamat, hogy ezt a beszédet nem adtam le lapomnak. Kár, hogy a császár sohasem értesült ezen véres bosszúról.

Aki milliók fájdalmát érzi

IV. Károly császár és király 1916. őszén foglalta el trónját és én akkoriban egy cikkben beszámoltam személyes benyomásaimról. Így például arról, hogy úgy beszél németül, mint egy bécsi konfliktuskocsis és olyan arrogáns, mint egy welsi dragonos tiszt. **Széchenyi** gróf kopenhágai osztrák-magyar követ a főszerkesztőnek szemrehányást tett a cikk tartalmáért és mivel én távol voltam, egy másik munkatárs kapott megbízást a jóvátételre. Ez a kollega meglegedett avval, hogy mindent sajtóhibára hárított és közölte, hogy az eredeti szövegben nem az állott, arrogáns, hanem unarrogáns.

Horthy Miklós magyar kormányzót a gödöllői kastélyban kerestem fel. Bebatóan elbeszélgettünk a magyar politikai eseményekről és én megkérdeztem Horthy kormányzót, hogyan vélekedik a magyar zsidókról? A kormányzó így válaszolt: „Én személy szerint nem vagyok antiszemita.”

XV. Benedek pápa öszentségével a háború atáni nagy nyomorról beszélgettem. Szóba került a bécsi éhínség. Öszentsége ezeket mondta: „Ezek a szegény bécsiek! Reméljük azonban, hogy a többi népek irgalmasok lesznek!” Erre hátorkodtam közbevetni, hogy egy két millió lakosú város nem élhet mások irgalmasságából. Bécsnek Hinterlandra és piacra van szüksége. Öszentsége elhárítván felelte: „Imádkozom a szerencsétlenekért!” Arcáról leritt a fájdalom. És én hirtelen rájöttem, hogy milyen nagy, teher nyomja ezt az embert. 400 millió lélek!

Herceg — kölcsön-frakkban

Frigyes főherceg az osztrák-magyar hadsereg főparancsnoka volt és főhadiszállását tescheni kastélyában ültette fel. A hadseregőparancsnokságon rájöttek arra, hogy emlékeztetni kell a világot öfenségére és így nekem

meg kellett interjúolni. Akkoriban azonban még a Habsburg-ház tagjai nem voltak ilyesmire berendezve és Frigyes főherceg előbb látni akart engem. Ezért a kastélyon kívül „véletlen” találkozást rendeztek és mivel én, ugyáltszik, megtetszettem a főhercegnek, megindult a beszélgetés. A főherceg sokkal izgatottabb volt, mint én és így egyre szünet állott be a beszélgetésben. Ezeket a szüneteket én az etikett ellenére iparkodtam kitölteni. Ferenc József császár éppen az előző napon nevezte ki a főherceget tábornaggyá. Én felhasználtam ezt az alkalmat, hogy gratuláljak és felemlítettem, hogy úgy a főherceg apja, mint nagyatya, az asperni győző megkapták ezt a magas kitüntetést. A főherceg erre egyenruhájának gallériájához kapott és szégyenkezve ezeket mondta: „Igen... Kérem bocsássa meg nekem, hogy még nem viselem az új egyenruhát, azonban csak holnapután kapom meg. Már sürgönyöztek érte Berlinbe. Itt Ausztriában ugyanis nem kaphatók a babérlevelek. Berlinben azonban... Berlinben, ott megcsinálják!” A főhercegnek igaza volt. Marsallokat csak Berlin tudott gyártani.

Miksa badeni herceg, aki akkoriban a német birodalom kancellárja volt, a berlini Adlon-szállodában fogadott egy nappal azután, mikor a német birodalomgyűlés proklamálta a köztársaságot. Bájos öniróniával közölte, hogy Berlinbe tábornoki egyenruhájában érkezett meg és csupán az utolsó pillanatban gondolt arra, hogy az új hatalmasoknál civilben kell jelentkeznie. Az új demokrácia követelte ezt. Nem volt azonban már ideje polgári öltönyt csináltatnia; mivel ezekben a napokban az események gyorsan fejlődtek. „Kikölcsönöztem tehát a szálloda igazgatójának frakkját, — mondotta a herceg — és ebben tartottam meg nagy beszédemet!” Szomorú mosollyal fűzte hozzá: „Igen, ilyen a világtörténelem!”

A költőfejedelem extázisa

Guglielmo Marconit első rádió-kísérletéről interjúoltam meg. Azt kérdeztem tőle, hogy mi volt az első szó, amelyet drótnélküli küldött Amerikába? Szentimentalizmusom miatt megvetően nézett reám és így felelt: „Agvamat fontosabb dolgok foglalják le, semminthogy ilyesmikre emlékezsek.”

Gabriele d'Annunzio önkéntescivel a háború után megszállotta Fiumét és ezt a fontos adriai kikötőt meghódította Olaszország számára. A volt magyar kormányzó palotájában székel, körülvéve művészekkel, kalandorokkal és szép asszonyokkal. Főként asszonyok tolongtak körülötte. Egy este a fehér asztal mellett megkérdeztem a költőfejedelmet, hogy mit érzett abban a pillanatban, amikor bevonult Fiuméba és így elérte célját. D'Annunzio egész este lírai extázisban beszélt, erre a kérdésre azonban hangja elhalkult és mialatt monokliját kiejtette egyetlen ép szemérről, ezt mondta: „Fiatal barátom, én is irnok vagyok! Megértheti, hogy ezt nem adom egy dán lapnak, hanem saját könyvem számára teszem el!” A költőfejedelem az égi régiókból ismét a földre ugrott, kollegám és — konkurencsem lett.

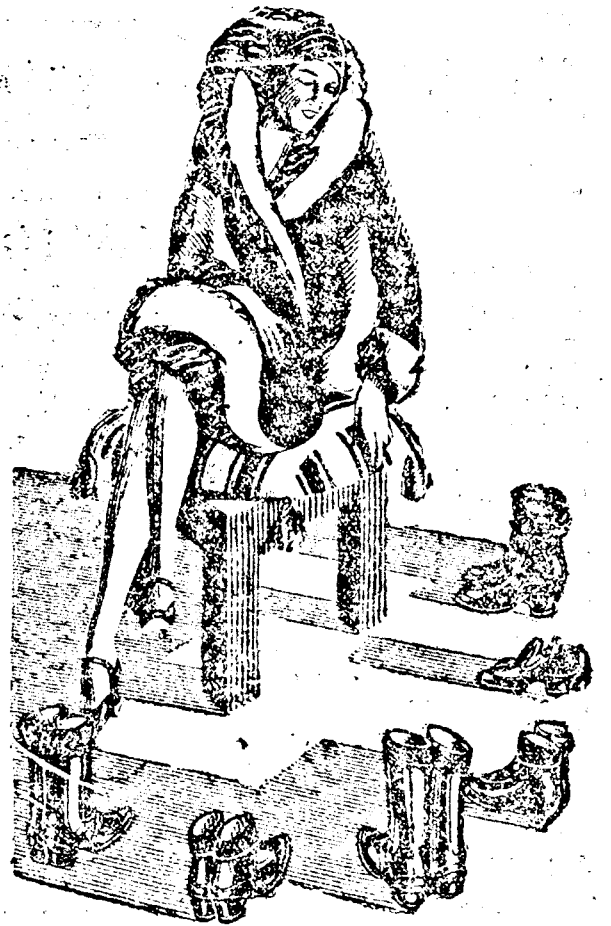
Galatiban kiraboltak egy hajót

Harc a rablók és a matrózok között — Másfél óráig tartó tüzelés után sikerült a banditákat ártalmatlanná tenni

Galatiból jelentik: Vádkimerő rablási kísérlet történt az elmúlt éjszaka egy kikötőben horgonyzó gőzösön. Három rabló, egy **Gh. Mihai** nevű közismerő betörővel élükön, csónakkal megközelítette a Torica nevű gőzöst. A rablók ezután a hajóra szöktek, ott kirabolták a kabinokat, állomány mintegy 500.000 lej értékű készpénzt és értéktárgyakat vitték el. Amikor a hajó mellett levő bárkába akartak visszajutni, az egyik gépész észrevette őket. Se-

gélykiállításaira ekösziettek a hajó matrózai és nagy harc fejlődött ki a rablók és a matrózok között.

A hajó személyzete a menekülő rablók után sortüzet adott le, mire azok szintén lövéssel válaszoltak. A másfél óra hosszú tartó tűzharcba beleavatkozott a parti őrség is, mire a banditák megadták magukat. Az ártalmatlanná tett rablóbandát megbilincselve adták át a rendőrségnek.

WIMPASSING

Hő- és sárcipők

Szebbnél szebb divatos formában. Arban és minőségben mindent felülmúl.

Valódi WIMPASSING-cipő csak a tényleg csillagvédjeggyel.

Nagybani eladás: PALMA-KAUCSUK R.-T. TIMIȘOARA

Rádió műsor

— Romániai idő. —

SZERDA, november 19.

Bucuresti. 13. Gramofon. 13.30. Gramofon. 17. Rádiózenekar. 18.30. Rádiózenekar. 20. Gramofon. 21. Barsan zakszoionművész játék. 21.45. Chicideanu operaének román dalokat ad elő. 22.15. Szarvas hegedűművész játék. — Budapest. 10.15. Gramofonhangverseny. 1.05. Hangverseny. Közreműködik: Christian Lili (ének) és Bálint Alice (zongorán). 5.15. Emlékezés Vajda Jánosra és Reviczky Gyulára. János Kánoly előadása. 6. Viléz Farkas Jenő novellái: 1. Kiss bácsi jubilál. 2. Találkozás. Felolvassa a szerző. 6.25. Orosz cigánydalok. Előadja: Gratzianzky Miklósné zongorakísérettel. 7. A Rádió Élet ifjúsági előadássorozata. Híbert Károly bevezető előadása: „A rádió és az ifjúság”. 7.30. Olasz nyelvtanítás. (Gallerani Bonaventura.) 8.15. A Mándits-szalonzenekef hangversenye. 9. Az Oroszias Postás Zene- és Kultúregyesület hangversenye. Közreműködik: Elek (Ekkér) Szidi, a m. kir. Operaház művésznője, Hannover György hegedűművész, Scholz János gordonkánnyész, Kóitay Gyula zongoraművész. 10.30. A Budai Dalárda hangversenye. **Belgrád.** 12.25. Gramofon. 13.45. Déli zene. 17. Gramofon. 19.30. Délutáni zene. 22. Gramofon. 22.30. Ariák. **Prága.** 12.15. Gramofon. 13.30. Pozsony. 17.30. Bábshináz. 18.30. Kínai színházakról. 21—23. A rádiótársaság IV. zsmf. hangversenye Jirák vezénylettel. Közvetítés a Smetana-teremből. — **Wien.** 12. Alpei zene gramofonon. 13. Schrammel és bécsi zene gramofonon. — 14.10. Havaji zene gramofonon. 14.30. Puccini: Turandot-részlet gramofonon. 16.20. Wacek-zenekar. 19. Daltátek és mozgókár. 20.35. Hummer-zenekar. 22.10. Tolsztoj: O a vétkes egy-dül című két jelenetből álló vígjátéka. 23.10. Bach nagy orgonaművei. 24. Modern tánczene gramofonon. — **EGYÉB EURÓPAI ERDEKESSEGEK.** Berlin. Tolsztoj: „És a fény bevilágít a sötétbe” című drámája. 20. Kamarazene. 21. Leipzig.

CSÜTÖRTÖK, november 20.

Bucuresti. 13. Gramofon. 17. Dinicu-zenekar. könyvnyű és román zene. 20. Gramofon. 21. A rádiózenekar szimfonikus hangversenye. — Budapest. 10.15. A rádió házikvartettének hangversenye. 1.05. Eugen Stepa orosz balalajka zenekarának hangversenye. 5. Az iskolánkvüli népművelés rádióelőadása. (Rádió Szabad Egyetem). 6.45. A m. kir. Fnyamórség zenekarának hangversenye a Király kávéházból. 7.45. Angol nyelvoktatás. (J. W. Thompson). 8.30. A m. kir. Operaház előadásának közvetítése. „Traviata”. Dalmá. Maida Rácz Béla és cigányzenekarának hangversenye a Panonia-szállóból. — **Belgrád.** 12.25. Gramofon. 13.45. Déli zene. 17. Gramofon. 18.30. Néndalok gitárral. — 23.50. Rádiónégyes. — **Prága.** 12.15. Gramofon. 17.30. Délutáni zene. 21. Constantin operaénekes dalestje. 23.20. Orgona. — **Wien.** 12. Zongoraelőadások gramofonon. 13. Cerda-zenekar. 16.30. Tacka gramofon

Szörmek legolcsóbban, Neuländer E. szücs Fischer Eliz-palota az udvarban
Bundákat mérték után készít Szombaton zárva.

Üzletünket felosztatjuk! Mélyen leszállított áron vásárolhat: rádiókat, csillárokat **VARGA és ROSENFELD-nél.**
Üzletberendezés eladó.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

**Az aradi maximáló bizottság egy lejre szál-
Maximálták a für- litotta le a péksütemények árát**
dók árait — A sertés- zsir, háj és szalonna árait szintén leszállították — A kávéházi árak maximalásá-
nak kérdését levették a napirendről

Ma délelőtti ülést tartott a város permanens-bizottsága, amely elsősorban az új maximális árakat állapította meg. A bizottság leszállította a péksütemény árát egy lejre s nem engedélyezte azt sem, hogy a pékek nagyobb súlyú süteményt áruljanak, magasabb áron. Az egy lejes péksütemények súlya 3, 4 és 5 deka maradt. Megállapították a Simay-fürdő árait is. A gőz, valamint első osztályú kádifürdő 45 lej, a másodosztályú kádifürdő ára 30 lej lett, míg minden hétfőn népfürdő lesz 20 lej árban. A szállodák fűtésének árát is maximalta a bizottság. Az egyágyas szobák fűtése naponként 30 lej lett, akár központi fűtéssel rendelkezik a hotel, akár pedig fával fűtik a szobát. A kétágyas szoba fűtése napi 40 lej, míg egyszeri fűtés 15 kilogramm fával 20 lej.

A permanens-bizottság ezután a husipárosok kérésével foglalkozott, amelynek részben helyt adott. A sertésus árát felemelték kilogrammonként egy lejjel s így az eddigi 42—44 lej helyett 43—45 lej a sertésus. Ezzel szintén kilogrammonként három lejjel leszállították a disznózsir, háj és szalonna árát. A ház-

.....
= Az aradmegyei földmivelés ez évi helyzete. Ma került nyilvánosságra az aradmegyei földmivelés ezévi helyzetéről szóló statisztika. Eszerint a gabonatermés az idén közepes volt amit az érés idején lévő abnormális szárazságnak lehet betudni. A nyári szárazság következtében Aradmegyében az aratás a szokásosnál kb. 7 nappal előbb kezdődött ebben az évben. A tavaszi vetés jóval kevesebb volt a tavalyinál. Rendkívül jónak egyedül a cukorrépatermést lehet tartani. Ez a jó termés az ősz kezdete óta gyakori esőzésnek köszönhető. Az aradmegyei idén bevetett területek egyébként a következők: 136.021,89 ha. búzával; 95.694,43 ha. kukoricával, 18.149,04 ha. zabbal; 3500 ha. cukorrépával stb. Általában — a fentieket figyelembe véve — tehát a termést kielégítőnek lehet tartani, a helyzet normális lenne — ha nem következtek volna be az abnormálisan alacsony gabonaárak, melyek a legváltóságosabb helyzetbe sodorták a megye gazdatársadalmát.

= Kereskedelmi összeköttetések Lengyelországgal Az aradi kereskedelmi és iparkamara hivatalosan közli: Amennyiben lengyelországi cégek kereskedelmi összeköttetések céljából közvetlenül itteni cégekhez fordulnának, ajánlatos, hogy az érdekeltek előzetesen akár a kamara, akár a varsói román követség mellett működő román kereskedelmi attasé után, az illető lengyelországi cégről információt szerezzenek be.

= A vendéglősök és kávéosok kongresszusa. Kolozsvárról jelentik: Ma kezdődött meg a vendéglősök és kávéosok országos kongresszusa. A kongresszus napirendjén főként a szesztilvány módosítása, valamint az új ipartörvényre vonatkozó javaslatok adószerelemé és forgalmiadó panaszok szerepelnek. A közgyűlés első előadója Szirmay Károly, a vendéglősök és kávéosok egyesülete főtájkára volt.

= Százötvenmillió lejjel kevesebb nyereséget realizál az Autonóm Erdőpénztár, mint amennyit költségvetésében előirányzott. Az ipart, a pénzgazdaságot, a kereskedelmet érdeklő aktuális kérdéseket tárgyal a Consum legújabb száma, melyben kiemelkedő helyet foglal el Manóleson kereskedelmi és pénzügyminiszter gazdasági programja. Ujabb vállalati alküásokról, tranzakciókról, cégjegyzésekről, fizetésképtelenségekről a legfissebb és a legmegbízhatóbb értesítéseket a Consumban találja. Kérjen mutatványszámot a kiadóhivataltól: Cui, Str. Iuliu Maniu 3.

hoz szállított uradalmi fej árát 8 lejről 9 lejre emelték fel literenként. A bizottság végleg döntött a kávéházi árak tekintetében és kimondotta, hogy ezt a kérdést végleg leveszi a napirendről. A többi ár a múlt havt maradt.

UJSÁG

MINDEN

SZOMBATI

SZÁMÁBAN

INGYEN

MÉLYNYOMÁSÚ, KÉPES

RÁDIO-

MELLÉKLET

TELJES MŰSORRAL

Előfizetni lehet: Sándor Iván hírlapiroda, Löbl hírlapiroda aradi cögeknél

Ki akarják tiltani a külföldi lisztet Csehországból

Egy törvényjavaslat, amely könnyen bojkottmozgalmat vált ki Magyarországon Csehország ellen

Budapestről jelentik: Csehországban ma újból egy olyan törvényjavaslat látott napvilágot, mely általános felláborodást váltott ki a magyar közvéleményből. A javaslat kötelezi a csehországi malmokat, hogy külföldi búzát és rozst csak abban az esetben örölhetnek, ha a búzához 75 százalék, míg a rozshoz 95 százalék belőldit kevernek. Ez tehát azt jelenti, hogy magyar, vagy egyéb külföldi lisztet ezentúl Csehszlovákiában árusítani nem szabad és ezzel Magyarország egy évszázados piacát veszíti el. A törvényjavaslat, mely életérdekeiben sérti Magyarországot, a kellő erejű ellenhatást váltotta ki az ország közvéleményéből. Tekintetbe véve azt, hogy 1929-ben a magyarországi kereskedők több mint 234 millió pengőt költöttek Csehszlovákiában és hogy az ottani fürdőkben évente több mint tízezer magyar vendég szokott tartózkodni, nem tartható ép a legszerencsésebbnek ez a javaslat, mely nagyon könnyen egy hasonló, szinte bojkottszerű akciót válthat ki Magyarországon is.

= Kirakatversenyt rendez az aradi kereskedelmi és iparkamara. Az aradi kereskedelmi és iparkamara igazgatótanácsa tudvalevőleg elhatározta, hogy a belföldi ipar termékeinek népszerűsítése érdekében, kirakatversenyt rendez, a melynél a kirakatok csak hazai gyártmányú cikkekkel díszíthetők. Iparunk fejlettségének kidomborításán kívül, az üzleti reklámnak is előnyös módja lesz a versenyben való részvétel, mert kétségtelen, hogy a reklám-eszközök sorában az izléses, szép kirakat egyike a leghatásosabbaknak. A kirakatversenyben való részvétel semmilyen különös költséget nem okoz, minthogy a Kamara nevezési díjakat nem szed, ezzel is elérni igyekeznék, hogy minél több cég vegyen részt a versenyben. A verseny időpontja november 29-től december 3-ig. A kamara felkéri az összes aradi cégeket, hogy november 25-ig jelentsék be akár írásban, akár telefonon részvételi szándékukat, merő a zsüri csak azokat a kirakatokat fogja elbírálni, amelyek a versenyben való részvételüket bejelentették. A legszébb kirakatokat a Kamarák Szövetségének elismerő oklevelével, valamint arany-, ezüst- és bronz-érmével jutalmazza a kamara s ezenkívül pénz-jutalmakat oszt ki az első díjakat nyert kirakatok rendezőinek.

A szerkesztésért ideiglenesen
SALGÓ HENRIK
felel.

NYILTTA.

E rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget

Dr. Rác Sándor

ügyvédi irodáját Str. Metianu
(Forrai-u.) 2., Nédasdy-palota
I. emelet helyezte át.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik szeretett halottunk,
Kókai Ilonka
temetésén résztvettek, koporsójára virágot helyeztek, ugyszintén a „Kegyelet” temetkezési vállalatnak a szép rendezésért, ezuton mond hálás köszönetet
a gyászoló család.

Figyelem!

A mai meglehetősen magas fűtőanyagok áraira való tekintettel saját zsebének ellen-sége az, aki a „SERIOS” fűtőpótlót nem sze-relteti fel a kályhájára, amely csak 50% fűtőanyagmegtakarítást jelent és viszont éppen ezen gazdaságos előnyöire való tekintettel pár heti használat után az értéke bőségesen megtérül.

Kaphatók egy-egy Bűszörményi Géza műszerész és lakatosmesternél dűli készítőjénél: Str. Iosif Vulcan (Kazinczy-u.) 1. Ugyanott eladóak egy 300 köbm., egy 450 köbm. és egy 800 köbm. fűtőképességű kályhák is. 4592

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DIJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szö hétköznap 4, vasárnap 5 Lej, vastagabb betűvel 8, illetve 10 Lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 40, vasárnap 50 Lej. A vastagabb betűvel ki-vánt szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely ere-ueti alakjában nem közölhető megváltoztassa. Csak válaszolyeggel ellátott kérdézkérdésre válaszolunk. Ajánlatok legigés levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

▲ ▲ HIRDETÉSEKET DÉLUTÁN 5 ÓRAIG VESZÜNK FEL. ▲ ▲

ALKALMAZÁS.

PERFECT FOZONÓ éves bizonyítvá-nyokkal, állást keres. Cim az Aradi Köz-löny kiadójában. 4593

URNO házvezetőnői, társalkodónői ál-lást keres idősebb párhoz, vagy asszony-hoz. Ajánlatokat „Szerény” jellegre az Aradi közlöny kiadója továbbít. 4594

KERESÉK gépész-kovácsot, aki tractort is tud kezelni. Ajánlatok: Glück Búlop, Alba-Julia küldendők. 4596

LAKÁS.

A VOLT Szabadság-tér 16. sz. házban két és háromszobás lakások 1931. május 1-ára bérebeadó. Bővebbet az Aradi Köz-löny kiadójában. 4584

EGYSZOBÁS, konyhás lakás főtéren kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadó-hivatalában. 200

KIADÓ 5 volt Szabadság-tér közvetlen közelében 2 szoba, előszoba, konyhából álló lakás. Cim: Caba Banatului (v. Asz-talos Sándor-u.) 2. 800

KÉT uccai és egy udvari szobából álló első emeleti lakás Bulev. Regina Maria 17. sz. házban december 1-től kiadó. 4595

MODERN kétszobás, előszobás, fürdőszo-bás lakás kiadó, v. Deák Ferenc-ucca 7. Utsz. 4597

KÉT szoba, konyha: első emeleti lakás a Szabadság-tér sarlatánál kiadó. Cim az Arad. Közlöny kiadójában.

VÉTELES ELADÁS.

KÉT földrentrom és egy fűszes olcsón eladó. Calea Saguna (Választó-ucca) 159. 4602

TIZENKETSZEMÉLYES ezüst evőeszkö-zök, festmények, nukria- és egyéb szörme-bundák, perzsaszőnyegek, vitrinek, tük-rök, antik butorok, álló villanylámpák, fotelok, szalonok, függönyök, virágvázáok, díszlámpák, asztalok, szobrok, órák, filé-terítők, nagy japán váza, szobor alá áll-ványok, írőasztalok, antik órák, mán-gorló, zongorák, hegedűk, kis Singer-varrógép, csillárok, kopirprés stb. eladók. SALGONE, bizományi üzlete, Str. Horia (Ezéchenyi-ucca) 1. Neuman-palota. 1000

KÉT gallérnak való selyem perzsa és egy 12 személyes ezüst evőeszköz alkalmi áron eladó. Cim az Aradi Közlöny kiadó-hivatalában. 4579

Őszi időnyre! Akik jó és erős cipővel akarnak magukat ellátni, az **Czernóczy-féle** cipőt sze-rezzen be. Verseny ár! Női fekete, vagy pangású fűzős cipő 380 lejűl. Férfi erős strapa cipő 490 lejűl. Női barna sálcipő 450 lejűl. Női drág minden számon 450 lejűl. Férfi barna legújabb kivitelben, gumát sarokka: 600 lejűl. Gyermek cipő 200 lejűl.

Az aradi iparosok áránál könyvecskére a fenti árak mérvadóak.

VALOGATOTT, görsementes, egészséges őszitermelésű bükkhasábra, vagy bükk-rönkre prompt szállításra ab magyar har-tár kér ajánlatot a Fakereskedelmi R.-T. Makó. 4600

KERESÉK régi nemes magyar és más régi tőstök műveit, antik ezüst tárgyakat, márkás porcellánokat, gyárt és perzsa-szőnyegek, különböző műtárgyakat stb. SALGONE, Str. Horia 1. Neuman-palota.

TISZTA, MOSOTT RONGYOT gépek tisztítására kisebb fételher keresünk megvételre. Cim az Aradi Közlöny Ki-adóhivatalában. 100

MACULATURA PAPIR 5 kigrós csoma-gokban, rendkívül olcsón kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

14 személyes

Buick-autobusz
azonnal eladó.
Kardos-garage. Timisoara.

INGATLAN.

MEGVÉTELRE keresek 25-35 holdas birtokot Arad határában. Dr. Simion Dămian, Consistoriului 16. 4601

ÜZLETEK.

ÜZLETHELVISÉG a Szabadság-tér sar-tánál ahol hosszú évtizedeken át nagy vevőkörrel rendelkező kelmefestő és tisztítóüzlet volt, azonnalra kiadó Cim az Aradi Közlöny kiadójában.

INGYEN kül-szülőltvány

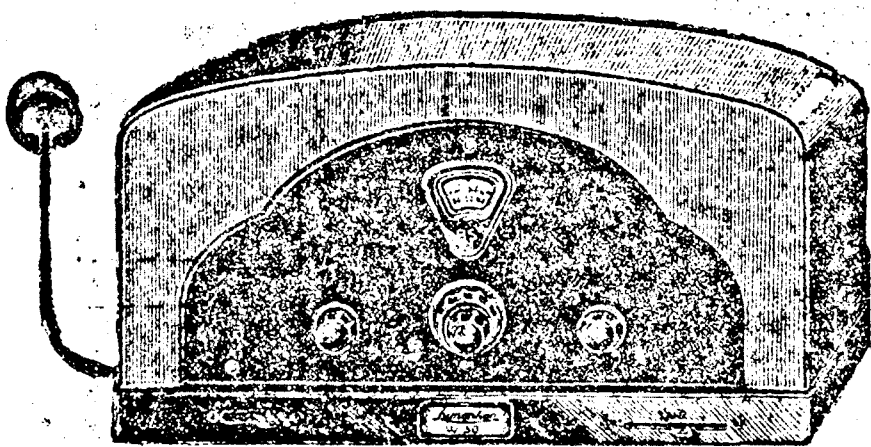
dém és gyümölcsfa arjegyzékem, mely az egész országban a legolcsóbb ára-kat és minden szülőbirtokosra nézve megfizethetetlen tanácsokat tartalmaz. A saját érdekében ne vegyen addig oltványt, vagy bármilyen fajta vesz-sőt, míg át nem olvassa szülőszeli útmutatómat.

Cim: **J. SZUCS** szülőtelep
Diosig, Jud. Bihar. 1

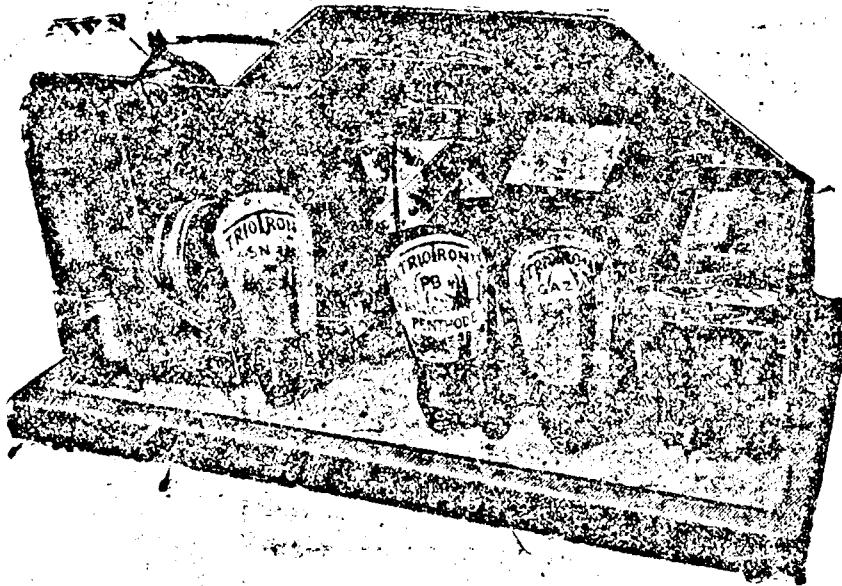
Maculatura papir 5 kgrós cso-magokban olcsón kaphatók az Aradi Közlöny kiadójában.

**Világsláger! 1931!
Rádió****Lumophon****TRIOIRON**

csövekre behangolva.

Csővekkel Lei 9.000 reklám áron!

Ezen összegért Ön más hasonló teljesítményű hálózati készüléket sehol nem vásárolhat. Accumulator, batteria sőt magas antenna nélkül működik.

Magas-frekvenciájú árnyékoltációs csövel. Háromrácós végerősítéssel, kétoldalu egyenirányítással. Antennatekerecsel, a hangerő emelésére. Kiváló teljesítményű hálózati résszel és nagyjértékű alacsonyfrekvenciájú transzformátorral, 185 Voltos feszültségre is kapható.

Követelje rádiókereskedőjétől ezen szenzációs gép bemutatását.

Hosszulejáróu hitelt nyújtunk. Viszonteladókat kiszolgál:

Trio-Tron

erdélyi vezérképviselőte: **Hirschmann Károly, Arad, Str. Gh. Lazar 17.**

Nagy famegtakarítás szabadalmazott ZSIGUCZI-féle kályhánál.

A fűtőtechnika csodája! Számos aláműveléssel és hivatalos szakvélemény bizonyítja jóságát és 50% tüzelőanyag megtakarítását. Megkínáljuk a kályhák üzemeltetését és a kályhák üzemeltetését Arad, Bulevardul Regele Ferdinand No. 27 (Boros Géni tér)

HAMMER ZSIGMOND és FIA

Hirdessen az Aradi Közlönyben!
Kedvezményes vizum és utazás Künstler Vizumirodában ARAD, Bulev Reg. Maria 24.